

Forskning: Store forskjeller i barnevernets arbeid og vurderinger

Kommunal Rapport 14.11.2019

Kan forklare en del av kritikken som har vært rettet mot norsk barnevern både nasjonalt og internasjonalt, sier direktør Mari Trommald i Bufdir.

Bufdir-direktør Mari Trommald mener forskningen gir detaljkunnskap om hva barnevernet trenger for å være sikrere på å gjøre gode vurderinger og ta veloverveide beslutninger.

To nye forskningsrapporter viser at det er store forskjeller i hvordan barnevernet vurderer bekymringsmeldinger og gjennomfører undersøkelser.

– Funnene beskriver praksis som kan forklare en del av kritikken som har vært rettet mot norsk barnevern både nasjonalt og internasjonalt, sier Mari Trommald, direktør i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), i en pressemelding.

Norsk barnevern har blant annet måtte tåle kritikk i flere barnevernssaker fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD).

Det har aldri tidligere vært gjennomført en så dyptpløyende gjennomgang av den kommunale saksbehandlingen, ifølge Bufdir.

Mangler planer

I alt 1.365 bekymringsmeldinger og 1.123 undersøkelsessaker fra 16 barnevernstjenester er undersøkt.

Dette er noen av funnene:

- Det varierer fra kommune til kommune hvor mange bekymringsmeldinger barnevernstjenesten undersøker nærmere. Noen henlegger mange, andre nesten ingen. Rapportene viser også at det finnes lite dokumentasjon på hvilke akuttvurderinger barnevernet har gjort den første uken etter at meldingen kom inn.
- Halvparten av sakene barnevernet velger å undersøke, mangler en plan for undersøkelsen. Der det er laget planer, er de ofte generelle og ikke tilpasset den konkrete saken.
- I flere av sakene som gjelder mulig vold, griper barnevernet til metoder der barn og foreldre snakkes med hver for seg samme dag, og på svært kort varsel. I disse sakene er det spesielt viktig at barnevernet vurderer grundig hvordan det er hensiktsmessig å gå fram. En start med aksjons- og etterforskningspreg kan gjøre det vanskelig å etablere tillit og samarbeid om senere veiledning og hjelpetiltak i familien.
- Rapportene viser at familier med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i bekymringsmeldingene om mulig vold. Det betyr at familier med innvandrerbakgrunn oftere enn andre møter et aksjons- og etterforskningsorientert barnevern. Forskerne peker på at dette kan være med på å forklare skepsis og manglende tillit til barnevernet i innvandrer miljøer.
- I en tredel av sakene der det er meldt om bekymring for at barnet har vært utsatt for fysisk vold, seksuelle overgrep eller er vitne til vold i nær familie, omtales ikke konklusjonen på dette i den endelige undersøkelsesrapporten. Når slik dokumentasjon mangler, kan det føre til at viktig informasjon er borte dersom det kommer inn ny melding om samme barn.
- Barnevernet har stor oppmerksomhet rettet mot kontakten og samspillet foreldre har med barna sine. Forskerne stiller spørsmål ved om det sterke fokuset på foreldre og deres ferdigheter innebærer at barnas utfordringer og vansker ikke fanges godt nok opp.

Treffsikre tiltak

Bufdir-direktøren mener funnene i rapporten peker på at konkret praksis som bør endres.

– Vi vil ta opp problemstillingene i møter med fylkesmennene og de kommunale barnevernstjenestene, og vi kommer til å gjøre endringer i veiledere og vurdere behov for nye veiledere, sier Trommald.

Formålet med prosjektet er å få dybdekunnskap om dagens praksis og kunne utarbeide god støtte til kommunal saksbehandling.

– Kunnskapen vi har fått nå, gjør at vi kan være mer treffsikre på tiltakene. Undersøkelsene viser at vår tunge satsing på kompetanse og på å forbedre saksbehandlingen er en nødvendig og riktig vei å gå, sier Trommald.